

Előfizetési árak:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6
Negyedévre	3
Egy hóra	1
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:
Plitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap-
szétküldésére vonatkozó felszó-
lamlások intézendők.

TORONTÁL

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi Iroda:
Nagy-Becskerek.
Zápolya-utca 1-66 szám
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételevel.

Hieronymi Erdélyben.

Nagybecskerek, július 23.

d. Mindig fokozott érdekeségű, ha valamelyik miniszter beszél választói előtt, mennyivel inkább érdekes, hogy a magyar belügyminiszter beszél választóinak éppen Erdélyben, hol az oláhok már évek óta a nemzetiségi izgatás csóváival dobálóznak. Természetes, hogy az egész közvélemény feszült figyelme kíséri a miniszter szavait s az utja közt előforduló jelenségeket.

A miniszter beszéde beszámoló volt, s egyúttal a kormány jövő működésére nézve valóságos programot tartalmaz. Megtudjuk belőle, hogy a kormány, miután egyházi-politikai céljait a törvényalkotás terén egész a korona helybenhagyásáig elérte, most a közigazgatás átalakításának megvalósítását tűzte ki célul. Örvendhet ennek minden igaz hazafi, és tényleg minden józan gondolkodó megkönnyebült szívével veszi tudomásul, hogy végre e fontos feladat megoldásra kerül. A hataloméhes ellenzéki pártberek persze mind akadályozni akarják a kormány újabb sikerét, de remélhetőleg eredménytelenül. Hiszen éppen a hely, a hol a kormány képviselője a közigazgatási reform szükségét hangsúlyozta, a legvilágosabb bizonyíték e reform szükségességének égető voltára. Erdélyben a rossz közigazgatás is egyik oka — persze a többi közt — a román elégedetlenségnek, a reform egyik hathatós eszköze leerd a pacifikációnak is.

E pacifikáció szükségének elismerését szintén mint a kormányprogram kiemelt részét hangsúlyozta a miniszter, s így el lehetünk készülvén a kormány részéről meginduló ily célú akcióra. Mik lesznek ez akció keretei és eszközei? Hieronymi erre vonatkozólag magyaros nyilt-

sággal, erélylyel és határozottsággal beszélt. Alkotmányellenes s hazaáruló üzemeknek leghatározottabb üldözése, megtorlása, a nemzeti egység, az ország területi épsége ellen irányuló követelődéseknek kéréletlen visszautasítása és hatálytalansítása. Ez a keret tehát az egységes magyar állam eszme föltétlen uralmának minden eszközzel épségben tartása. E keret korlátai közt azonban minden jogosult kívánság teljesítése, tekintetbevétele tehát az erdélyi románság kívánságának az egységes s hasonló választási cenzus behozatala iránt, s az oláhság anyagi és szellemi érdekeinek ápolása.

A magyar állam teljes erővel lép föl tehát az izgatók ellen, de okos, következetes politikával meg akarja nyerni a magyar barátság számára a már majdnem egészében megingatott román népet. Nagy s nehéz feladat ez, egy ország s két nép üdve, nyugalma függ annak sikeres végrehajtásán. Adja Isten, hogy az a szerencse, mely e mostani kormánynak úgy látszik kísérője, ne hagyja el e mostani nagy vállalkozásában sem. És sikerülni is fog a dolog, ha következetes okossággal, erélylyel s bölcs mérséklettel az egész magyar néppártkülönbség nélkül egyetért s összefog, az oláh népet még megnyerni nem késő, s a belügyminiszter bölcsességében a siker kezességét látjuk arra nézve, hogy a román nép nemsokára elfordul azon mostani vezéréitől, kik közül sokan most a köztük megjelent államférfitől oly tüntetőleg elfordultak!

Az új földmívelési miniszter. Festetics Andor gróf tegnap délután Ischibe utazott, hogy ott mint újonnan kinevezett földmívelésügyi miniszter, ő felsége kezeibe letegyje az esküt. A felső-őbri kerületben, melyet gr. Festetics Andor földmívelési miniszter képviselt, a P. N. szerint, a képviselőválasztás alkalmával a klerikálisok nagy küzdelmet akarnak kifejteni. Gróf Festetics Andor ellenében Stegmüller Károly kanonokot léptetik föl.

A hármass szövetség ellen.

Nagybecskerek, július 23.

Bécsből írják a „P. C.”-nek:

„Azt az apostoli buzgóságot, melylyel a tiszteletre méltó Bonghia békés megegyezés művét Olasz- és Franciaország közt szorgalmazza, itt kezdettől fogva nyugodtan, minden nyugtalanság nélkül nézték, valamint annak a magaválasztotta miszsióznak is minden fejleményét, mely a francia-barát olasz patriotát és államférfit végre Párisba és a francia köztársaság elnökének kabinetjébe vitte. Hisz itt e helyen, ismételt hangszólyozva volt, hogy Ausztria-Magyarországnak absolute semmi kifogása sincs az ellen, ha Olaszország a vele szomszédos és fajrokon francia nemzettel jó viszonyban él.

Barátságos viszony e két nyugati állam közt nemcsak nem alterálja a hármass szövetség defenzív béke céljait, hanem inkább csak elősegítheti azokat: hisz nem titok, hogy Olaszország belépése a hármass szövetségbe főleg ama támadásokra való tekintetből történt, melyeket Franciaország részéről tapasztalhatott volna; minél jobb lábon áll tehát Olaszország Franciaországgal, annál könnyebben és veszélytelenebbül teljesedik a szövetség célja.

A tiszteletre méltó Bonghi mindenesetre nagyon messze megy, midőn egy párisi szerkesztővel szemben úgy nyilatkozik, hogy a hármass szövetségi szerződés lejártá után Olaszország arra fogja használni cselekvési szabadságát, hogy Franciaországnak teljes érvényű bizonyítékokat adjon barátságáról. Ha a hármass szövetségi szerződés lejár, egyszerűen meg fog hosszabbítani, mint eddig. Hogy pedig a szövetség teljes fennállása mellett is mint lehet a barátság becses bizonyítékait nyújtani egy rokonszenves szomszéd nemzetnek, — azt Németország és Ausztria-Magyarország mintaszerűen bebizonyította, midőn Oroszággal vám- és

A „TORONTÁL” TÁRSZÁJA.

Fehér szegfűk.

Írta: Vértessy Gyula.

Asszonyom! Nagyon köszönöm a szives meghívását is és azt a pompás fehér szegfűt is, amelyet küldött. Azt írta, hogy a csókja is rajta van. Es csakugyan, a virág illatába mintha belelegyülne valami még mámorítóbb, még kéjesebb illat!

Bizonyára megbecsülhetlen ajándék ez, meghívása pedig irigyletű kitüntetés, hanem azért ajándékát nem fogom élvezni, a virág husos, fehér szirmain nem fogom lázas ajakkal keresni az ön csókjai nyomát; meghívását pedig nem fogom igénybe venni, mert nagyon jól érzem magam itt, ahol vagyok és Tátrafüredet utálom. Csak akkor mennék oda valaki után, ha azt a valakit nagyon szeretném.

Azt pedig csak nem gondolja nagyságos asszonyom, hogy én magát szeretem? Talán azelőtt gondoltam ilyesmire, tudja mikor még ott settenkedett maga körül az a szép fekete haju, fekete bajszu szép legény, a Vér Pista, tudja, aki olyan bolondja volt magának, hogy ezeket dobott ki egy szeszélyeért — akkoriban, mondom, szer ttem volna kivetni a nyeregből Pistát — különösen mikor egyszer láttam magát csókolni. Bizonyára rég elfelejtette már ezt. A köllői völgyben voltunk kiránduláson, maguk elmaradtak, s én egyszerre csak rájuk találtam, mikor átölelve tartotta Pistát s ajakát, lihegő ajakát, rátapasztotta a férfi ajakát s úgy csüggött rajta, mint a méh a virágon, a csók minden mézét, minden üdvösségét ki akarva színi. Maga zavarba sem jött, csak Pista. Maga nyiltan megmondta:

— Szeretem ezt az embert. Az övé vagyok. Nem tagadom. Nem szégyellem...

Milyen felségesnek tűnt fel nekem ekkor a maga nagy szerele. Milyen nemes, nagyszerű

áldozatnak gondoltam azt, amit maga tett, mikor egy öné nézve ugyszólván idegen előtt megtagadva nőiségét is s — bevallja, hogy szeret valakit.

Persze csak később tudtam meg, hogy azt nem is tagadhatta volna el, a mit az egész világ tudott — és ha kettőjük közül valakinek volt szegyélni valója, hát Vér Pistának volt.

Hát igen, azelőtt gondoltam magára, nagy, tüzes szerelemmel. Most már bevallhatom. Magának már nem használ, nekem már nem árt, mert az én szerelmi lángolásom teljesen kialudott. Nem ez a levele oltotta ki — dehog, kialudt az még Vér Pista halálos ágyánál, azon a napon, mikor a köllői erdőből félholtan hazahoztuk.

Hiszen tudja ezt a históriát, ha ugyan már el nem felejtette. Rég történt, majdnem egy éve. Vadászat közben meglőtte magát Vér Pista. Mindenkinek azt hitte, hogy véletlenségből sült el olyan szerencsétlenül a fegyvere, csak én tudtam az igazat. Most is hallom még azt a sutogó hangot, mikor lehuzott maga mellé az ágyba s úgy mondta meg, hogy önért dobta el magától az életet.

Oh, asszonyom az alatt a négy kinos nap alatt míg a szegény fiu halódott, sokat hallottam magáról. Ebben is, álmában is magával foglalkozott — és az utolsó szava is áldás volt magára, pedig tudta, hogy milyen asszony!

Hát igen, akkor aludt ki a maga iránt való lángolás a szívemből — és azóta gyűlölöm ezeket a szép fehér virágokat is, melyekkel úgy telehintette az utját annak a szegény fiúnak.

Utálom ezeket a szép fehér virágokat. Félig zárt kelyhükből, mintha valami bódító, fullasztó illat szállna fel az ember agyára és szédítené el a szívet, a lelkét. Ugy hasonlítanak ezek a virágok magához! Egymáshoz is illenek! Dus fekete hajába szinte odakiváncokznak ezek az élő, illatos drágakövek.

És a Pista halála után azért hordta a fe-

lete ruhát olyan szívesen, mert tudta, hogy a fekete színhez pompásan illenek a fehér virágok.

Bizony jól illenek! Pista is tudta s azt is akarta, hogy a fekete kabát gomblyukába fehér szegfűvet tegyünk, ha majd a ravatalra fektetjük — de mi nem tettük a virágot oda — hanem betettük a kabátja alá, a szíve fölé. Jobb volt annak ott.

Minek is szégyenkezett volna szegény hervadt szirmu virág, az ön pompás virágai mellett, melyekkel elárasztotta a koporsót.

Pedig először szerettem volna ledobálni onnan azokat a virágokat, hiszen tudtam, hogy ő is utálta őket az utolsó időkben. És még egyet szerettem volna: a temetésén, mikor ön kihívóan, kaczerán, majnem mosolyogva ott állott a gyászolók között, odamenni önhöz és a fülébe sugni valamit.

És azóta is sokszor jutott az eszembe, hogy elárulom magát. Hadd tudja meg mindenki, hogy maga volt a gyilkosa annak a szegény fiúnak. Hanem aztán megint csak eszembe jutott, hogy nem élek vissza a halott titkával. Pedig sokszor voltam kísértetben. Elgondoltam, hogy ön ha megtudná, hogy tudom titkát, hát nagy árt ígérne a hallgatásomért. Talán meg is adna mindent. S olyankor szinte belekábultam abba a gondolatba, hogy ha maga az enyém lenne! Ha csak egy pillanatra lenne is az enyém!

De csakhamar a vágyakozás után utálatot éreztem maga iránt. S érezek most is. Mert tudom jól, hogy mikor mámorosan karjaimba zárnám s szomjas ajakkal keresném ajkait, mig csókolnám: egyszerre csak ott érezném ajkaink között a halott jéghideg kezét s vállaimra boruló szép arca helyén az ő átlótt koponyáját látnám — blouzába tűzött fehér szegfűcsokor szirmain pedig vérfoltokat látnék...

Nem, nem, nem kérem cserébe titkonnak ezt az árat. Legyen nyugodt, azt amit csak mi hárman tudunk, én ép olyan jól meg fogom őrizni, mint ahogy ő őrszi, két méternyire a föld alatt pihenve...

kereskedelmi szerződést kötött s egyúttal igen kellemes modus vivendit létesített.

Különben Casimir Perier elnök is, a ki jelentékeny államférfi és ügyes diplomata, tiszta hideg vizet öntött Bonghi ur tüzes borába. Midőn a francia békitő misszionárius a francia köztársaság elnökénél vett audiencián azt a véleményét fejezte ki, hogy Franciaország és Olaszország közt csak félreértés forog fenn, Casimir Perier azt felelte, hogy Olaszország csak lehetőséget követeljen, hogy a félreértés elhárítható. Franciaország okos diplomatikus feje hozzátette még, hogy eltekintve a hármasszövetségtől, az általános óhaj a kibékülés után igen jól megengedi, hogy a két fajrokon nemzet közt nyugodtabb és termékenyebb jövő legyen. Így beszél egy államférfi, a ki tiszta szemmel tekinti át a viszonyokat.

HIREK.

Tájékoztató.

Julius 26. A Pancsova-petrovoszelei vasút közlegények bejárása.

Julius 26. A bécsi Carl-Theater személyzetének előadása.

Julius 29. A Magyar Kőr közgyűlése.

Augusztus 13. A közigazgatási bizottság ülése.

A gőzfürdő naponta reggel 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— **Személyi hír.** Rónay Jenő főispán ma este Budapestre utazik, hogy a Párdány-zombolyai vasútnak a kereskedelemügyi miniszteriumban holnap végbemenendő engedélyezési tárgyalásán részt vehessen. — Mint értesülünk, nincs kizárva az a lehetőség, hogy a főispán hivatalos ügyei végeztével szabadságidejét már a fővárosból kezdje meg, mert esetleg egy karlsbadi kurát kell igénybevennie.

— **A muzslyai telepesek.** Többször volt már szó lapunkban arról a muzslyai telepesek egy részénél lábrakapott abuzusról, hogy telepes földjüket a tilalom ellenére felébe haszonbérbe adták, maguk meg elmentek másfelé napszámba dolgozni. Egyérmelyikük emez, a telepítés hasznos célzatával homlok egyenest ellenkező eljárását azzal is tetézte, hogy telepföldjük eme ketős fruktifikációja daczára a telepváltságot sem fizette. A földművelésügyi m. kir. miniszterium eme visszaélések megátlására indítva érezte magát kilenczven ilyen telepes ellen a végrehajtási eljárást folyamatba tenni, a melynek foganatbavétele természetesen a feles árendásokat is érte volna. Ez a váratlan szigor természetesen csakhamar a helyes belátás ösvényére terelte a józanabb felfogásukat, a mire aztán a telepesek

sorsát ismeretes buzgalomával és gondoskodásával szívén hordó Rónay Jenő főispán vetette magát közbe. Intervencziójának sikerült is kieszközölni, hogy a végrehajtási eljárás a telepesek ellen bizonyos részösszeg lefizetése mellett beszüntessék. A földművelésügyi miniszterium érélyes, határozott fellépése most már aligha nem egyszeremindenkorra megismertette a muzslyaiakkal a telepítés valódi célját, a mely semmi esetre sem irányulhat oda, hogy a telepesek másnak adják árendába jutalék földjeiket, maguk meg öibe tegyék a kezüket vagy napszámba álljanak, hanem irányul igenis arra, hogy a kapott földet megmivelve, abból becsületesen megélhessenek. De a végrehajtási eljárás csak nagy nehezen elhárított foganatosítása azokra nézve is, a kik a tilalomnak tudatában kibérelték a telepesek földjeit, megszívlelendő intelmet foglal magában és remélhető, hogy ezek sem bérelnek ezután olyan földet, a melyekbe való beruházásaik folyton a lefoglalás veszélyének vannak kitéve.

— **Jegyzőválasztás.** Lovrinban, mint levelezünk írja, az üresedésben állott községi jegyzői állást szombaton töltötték be. A választógyűlésen Gyertyánffy főszolgabíró elnökölt, ki az összes folyamodókat, névleg: Kipper eddigi segédjegyzőt, Gatter, Ditrich, Foris, a volt jegyző fiát és Ferch okleveles jegyzőket kandidálta. Szavazás után szótöbbséggel Kippert választották meg, ki eddig is közmegelegedéssel látta el a jegyzői teendőket.

— **A törvényszék köréből.** Az igazságügyminiszter dr. Linyácsi Pál és dr. Heidegger Lajos nagybecskereki orvosokat a nagybecskereki törvényszéki orvosi, illetve fogházorvosi teendőkre birt megbízásuk alól felmentvén, emez állások betöltésére, a fentebb említett orvosok kizárásával, nyilvános pályázat hirdettetik.

— **Felozlatott iskolai gondnokság.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a homoliczi állami elemi iskolai gondnokságot, a mely éveken át folytatott czivakodásáról lett hírhedt, egy legutóbbi kelt rendeletével felozlatta. Remélhető, hogy az új állami iskolai gondnokságot békeszerető, intelligens férfiakból állítják össze, mert a tanítók és tanügy meg-hurcoztatása nem válhat az iskola javára.

— **Leköszönt járásorvos.** Dr. Wettengel Mór bánlakai járási orvos, mint értesülünk, ez állásáról leköszönt.

— **Meteor Temesmegyében.** Mint írják, Kreuzstatten temesmegyei község külömben is babonás lakosai tegnapelőtt óta halálra vannak rémülve. Este nagy csillaghullás volt és a csillaghullás közben hatalmas, fényes meteor hullott alá éppen a község piacára. Attól fel-nek, hogy az égi jövevény nagy szerencsétlen-

ség előpostája. Folytonosan a templomban tartózkodnak és imádkozva várják a bejelentett katasztrófát.

— **A szomorú rovat.** A Bega zölde hullámai tegnap is elnyelték — immár úgy látszik — rendes vasárnap i áldozatukat. Bogojevics Andrea, 20 esztendő s borbélylegény volt a szerencsétlen, akit végzete tegnap délután két óra tájban az alattomos folyóba szállni ösztö-kélt. A Lucsics-féle malom melletti Ustava-nál keresett a rekkenő meleg elől menedéket. Megtalálta örökre. Belesodródott egy ehelyütt gyakori forgatagba s többé nem került felszínre. — A városi tanácshoz ez alkalommal a rendőrség részéről felterjesztés tétetett, intézkednék sürgősen, hogy a Bega összes fürdőhelyein reggeltől estig csónakos ember vesztegeljen, akit egyúttal mentőeszközökkel is elkellene látni. Hát ez mind nagyon szép, de — debuisset pridem.

— **Bűnös merénylet.** Zombolyáról írják, hogy az ottani községi bérház építésénél alkalmazott kőművesek ellen aljas merényletet követtek el. Csak Retkovszky János pallér óvatosságának és lélekjelenlétének köszönhető, hogy a merényletnek néhány emberélet nem esett áldozatul. Az eset a következő: Frank és Schrammel ácsmesterek pénteken az emeleten új állványt építettek, a melynek hordképességét a pallér jelenlétében még aznap este meg is próbálták. Szombaton reggel Retkovszky a kőművesek élén felment az új állványra, de alig haladt néhány lépést, mire az ingadozott és a következő pillanatban óriási robajjal összedőlt. A pallérnak volt annyi lélekjelenléte, hogy midőn a deszkák és gerendák ingadozását érezte, visszakiáltta az őt követő kőműveseket, maga pedig merész ugrással megmentette életét. Mint a nyomban megtartott helyszíni szemle kiderítette, itt merénylet forog fenn, a mennyiben bűnös kezek kiszedtek egy vaskapcsot, mely egyik talpfa megerősítésére szolgált. A kir. járásbíró az ügyben szigorú vizsgálatot indított.

— **Eljegyzés.** Sonnenfeld Emil helybeli terménykereskedő eljegyezte Eckstein Margit kisasszonyt, Eckstein Adolf helybeli borkereskedő bájos és művelt leányát.

— **A Marosba fult.** Nagyszentmiklósról írják: Vasárnap délután Kotoroczky Sándor, egy fiatal 17 éves csizmadia-legény fürdés közben a Marosban örvénybe került s vízbe fult. Hoittestét másnap fogták ki Apátfalva alatt.

— **Fizetésektelenségi esetek.** A bécsi hitelező-egylet jelenti, hogy Popovits Lyubomir, kereskedő Titelben és Popovits Dömötör Melenczében fizetésektelenné lettek.

Nem fogok felvilágosítani senkit. Csak repüljenek az ön hálójába azok, akik olyan ostobák, hogy nem tudják kikerülni! Ne féljen, nem tudja meg senki, hogy ön gyilkos, hogy ön kergette halálba Vér Pistát.

Szelid tekintetének, mosolygó ajkának elhiszik az emberek, hogy ön ártatlan, derék asszonyka, aki a légynek se vét s akit csak rágalmaznak, mikor annyi rosszat beszélnek róla!

Igen, elhiszik, és ön büszkén járhat közöttük; szépsége hódolatra készíti őket s áldozatokat tetszése szerint válogathat közülök. Csak bátran válogassa a legbecsületesebb, a legderékabb legényeket, ezekkel a legkönnyebb boldogulni!

Csak menjen tovább ön a maga útján! Sok szerencsét kívánok önnek, csak arra kérem, hogy ha véletlenségből meg egyszer találkoznánk, hát ne ütdjék meg rajta, ha formás, fehér kezcsékjét meg sem fogom, meg sem csókolom... Vércseppeket látok én rajta...

Csak menjen az útjára fehér szegfűs szép asszony! Hanem nekem hagyjon békét, mert én láttam azt a pár sort, amit nem is olyan nagyon régen, egy év előtt, a mellé a hervadt fehér szegfű mellé írt, melyet betettünk a Vér Pista koporsójába.

... Nesze, itt a virág, amelyet kértél.

A koporsódba akarod vinni? Nem félek én édesem attól a te koporsódtól. Gyávább vagy te, minthogy megölnéd magad. Pedig akár ezerszer is elisméltél előttem, hogy lelkemből meguntalak már s nem akarlak többé látni. Azt a rongyos tizezer forintos váltót se tudad aláírni az uramnak! A koldusokat nem szeretem látni. Ne lássalak többet...

Nos hát nem is látta.

Hanem ön szép asszonyom, ön sem fog engem látni Tátrafüreden, hiába volna a férjének szüksége váltózsíránara.

Végül pedig bocsánat, hogy mindezeket megírtam. De megkellett írnom, hogy gyávának ne tartson, aki a boldogság elől szökik.

Esküdtészek előtt.

Írta: Mark Twain.

— Itt ültem én, — beszélte a bíró — ebben a bírói ódon székben, gyűlést tartva.

Nagy, széles vállu, daczos külsejű spanyol ficzkó fölött kellett itélnünk, mivelhogy egy élénk arczu szép mexikói asszonynak a férjét gyilkolta meg.

Rekkenő meleg nyári nap volt s a mellett borzasztóan hosszúnak tetsző s a tanuk is szörnyű unalmasak voltak.

Senki sem mutatott közülünk érdeklődést a tárgyalás iránt, kivéve ezt az ideges s nyugtalan mexikói asszonyt, — mert hát tudja ön, hogy szoktak ezek szeretni és gyűlölni. Ez pedig teljes szívvel szerette férjét s ez a szeretet most dühös gyűlölségné adott helyet.

Ott állott előttünk, szeme villámaint a spanyolra lövelve, s megvallom, engem is kizökkentett egykedvűségemből, ha olykor egy oldalpillantást vetett rám.

Nos, én levettettem a kabátomat, a csizmám sarkát az asztalra helyeztem, nyugtázkodtam, iz-zadtam s rágyujtottam ama káposztalevélből készült szivarok egyikére, melyeket az emberek San Franciscóban elég jóknak tartottak a mi számunkra.

A mi az ügyvédekéket illeti: ezek is levették kabátjaikat, dohányoztak, faragcsáltak az asztalon s ugyanezt cselekedték a tanuk, meg a vádlott.

No, mert hát akkoriban valamely gyilkossági eset semmi érdeklődést nem ébresztett föl, mert a tettest mindig ártatlannak nyilatkoztatták ki, mivel a tanuk a vádlottaktól elvárták, hogy irányukban alkalmilag hasonló szíveséget tanúsítsanak.

Noha eme spanyol ellen kétségtelen bizonyítékok merültek föl, mégis tudtuk, hogy őt nem ítélték el látszat nélkül, hogy mi kissé kiméletlenek és önkényesek vagyunk a község

valamennyi embere iránt; mert akkor még nem voltak halottas kocsi s így a legtisztességesebb uolog volt, ha mindenki saját külön temetőt tartott.

Am ez a fehérszemély úgy látszott, nagyon óhajtott a spanyol ficzkó fölakasztatását.

Hej, látta volna csak ön, a mint egy pillanatra dühösen nézett az asszony arra a semmirekélőre, hogy aztán esdő pillantást vessen rám. Majd egyet fordult a sarkán s a következő öt percz alatt az esküdték arczából iparkodott olvasni. Pillanatra aztán a tenyerébe merítette arczát, mint a ki közel áll a kétségbeeséshez; de csakhamar ismét élénkség szállta meg.

Mikor azonban az esküdték itéletükben ki-nyilatkoztatták, hogy a vádlott „nem bűnös” s én a vádlottnak azt mondtam, hogy szabad és mehet a merre neki tetszik, ekkor az asszony fölegyenesedett s így szólt:

— Bíró, én nem tudom jót hallottam-e: azt mondja ön, hogy ez az ember nem bűnös? Ez az ember, ki hü férjemet minden ok nélkül, az én és gyermekeim szeme láttára meggyilkolta — s a törvény még sem tehet ellene semmit?

— Ugy van, — válaszoltam.

S mit gondol ön, mit cselekedett ez a fiatal asszony? Hát oda fordult ama vigyorgó spanyol gézengúz felé, mint egy vadmacska, egy forgópisztolyt hirtelen előrántva zsebéből s az esküdtészek előtt agyonlőtte.

— No, ennek a fehérszemélynek ugyancsak helyén volt a szíve! — jegyeztem meg.

— Ugy-e? — kérdezte a bíró lelkesedve. — Ezt a jelenetet nem adtam volna a világért. Rögtön felozlattam az ülést, fölöltöttük mindnyájan a kabátjainkat, kimentünk, gyűjtést rendeztünk az asszonyka és porontyai számára s elküldtük őt a hegyeken tul, barátjaihoz. No, ez csakugyan derék asszony volt a talpán — remde?

— A „Szent-Huberti Magyar Kör,” mint már jeleztük, saját könyvtára javára táncszal egybekötött hangversenyt rendez. A hangverseny programja a következő:

Dalinnepen. Éneklő a „Szt.-Huberter Gesangverein.” Silvio Pellico. Talery Adrientől. Zongorán előadja Römer Zsófia urnő. L'Orgie Ascher Jézseftől. Zongorán előadja Koreck Elza urnő. Magyar népdalok. Éneklő Telbisz Zsuzsanna urnő, zongorán kíséri Leblanc Fülöp ur. Impromptu. Reinhold Hugótól. Zongorán előadja Schütz Etelka kisasszony. Das Grab auf der Haide. Heiter W-től. Éneklő Leblanc Lajos ur, zongorán kíséri Leblanc Fülöp ur. Perpetuum mobile. Weber-től. Zongorán előadja Telbisz Irma kisasszony. Vöglerin's Morgengruss. Meisnertől. Cziterán előadja Ooppelcz Péter ur. Impromptu Valse. Raff J.-től. Zongorán előadja Schütz Irma kisasszony. Die beiden Grenadiere. Reisingertől. Éneklő Leblanc Lajos ur, zongorán kíséri Römer Zsófia urnő. „Fizetni, fizetni.” Zenekar kísérettel éneklő a „Szt.-Huberter Gesangverein.”

— Szerencsétlenség a laktanyában. Szegedről írják: Sulyos szerencsétlenség történt az éjszaka a szegedi ötödik honvéd gyalogezred honvédtéri laktanyájában. A sulyos, nagy tölgyfa kapu eresztékéből kipattanva, lezuhant s magára temetett egy katonát, ki oly sulyos sérüléseket szenvedett, hogy életben maradásához alig van remény.

A laktanyában tegnap déltől ma délig az ezred hatodik százada adta az őrszolgálatot. Abba az őrségbe, a mely a laktanyán volt várta, vezényeltetett ki Loch Jakab közember is, egy nagyszentmiklósi német legény. Az éjjel két órára ő volt soros éppen a kapu alatt, hogy a sorompőr mellett mint jelzőr tegyen szolgálatot. Esti kilencz óra után a laktanya nehéz szárnykapuit becsukják s csak zörgetésre nyitják meg. Az ajtó kinyitása a sorompőr mellett levő másik katonára kötelessége. Az éjjel egy órát jött vissza a laktanyába a városból s zörgetett a kapun. Loch Jakab odaugrott, hogy majd kinyitja. Hanem a kapu megbicsakolta magát s nem nyit ki. Loch aztán rázni kezdte. Egyszerre aztán elváltak a felső tartó vasaktól a gerenda s az egész nehéz kapu nagy robajjal rácsik a szerencsétlen Loch Jakabra, a kit a kapualj kemény kövezetéhez csapott. A dörgésre, a mint a visszhangos folyosókon a kapu bedőlése okozott, előfutottak az őrség emberei s gyorsan leemelték róla a sulyos tölgyfatáblát. A katonát éjtelment feküdt alatta. Véres volt s vonásai eltorzultak a fájdalomtól. A gyorsan előhívott Gyuritz dr. résziesítette első segélyben a szerencsétlen embert, ki több helyen csonttörés és életveszélyes benső zúzódásokatszenvedett. A szerencsétlenség színhelyéről a felholt Lochot a csapatkórházba szállították.

— Megégett gyermek. Verseczről írják, hogy a szülei gondatlanság és a gyermekmenhelyek hiánya miatt ismét elpusztult egy gyermekélet. Halász János és familiája bevándorolt szegény napszámos népség. A szülők a pirkadó hajnal munkába mentek. Az apró gyermekeket magukra hagyják egész nap. Így történt, hogy a három éves kis Halász Julia valahol gyufát kerített s meggyújtotta ruháscakáját. Testvérei ijedtükben elszaladtak. A kis leány seibe belehalt.

— Páros viaskodás. A mult kedden reggel a Versecz mellett tekvő u. n. „Papok koresmája” nevű kiránduló hely mellett K-n és H—ch müegyetemi tanulók pisztolypárbajt vívtak, mely azonban minden baj nélkül folyt le. Érdekes a dologban, hogy a megtörténendő párbajról a csendőrségnek is volt tudomása. Alig dördült el a lövés, egyik pisztoly „csütörtököt” mondott), a midőn a csendőrök elő állottak, s a párbajozók neveit felírván, meg tették ellenük a feljelentést.

— Az ó-becsei csodakut. Szemtanuk mesés dolgokat beszélnek az ó-becsei csodakutról, melyhez valósággal zárandokolnak a bácskai közsvényesek. A kut kiömlő csöve elé égő gyufát tartanak és ettől lángra lobban a tajtékzó habok meggyújtható gáztartalma. Eddig négy fűrdő kádban fogták föl a csodakut gyógyító balzsamát, ma nyolcz újabb káddal szaporították meg ez alkalmatosságokat. A balzsamos vízből, melynek gyógyhatását Csónka Ferenc Szeged városi vegyész konstatálta legelőbb, az országos közegészségügyi tanácshoz küldték fel egy üveggel vegyelemzés végett és ha innen is olyan vélemény érkezik, melynek alapján Ó-Becset fűrdőhelylyé lehet varázsolni, akkor a város diszes épületet emeltet a forrás fölé és berendezzi azt a modern igényeknek megfelelő komforttal. A fűrdőt, mint említettük, már számos reumatikus beteg használta és csodálatos gyógyhatásáról az egész Bácskában beszélnek.

—x— A nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívjuk a Kovács Gedeon féle helybeli egyik legtekintélyesebb, a modern igények és minden lehető kívánalmaknak teljesen megfelelően berendezett confectio üzletre, mely nálunk e szakban elsőként vezette be a legszolidabb kiszolgálás mellett a szabott árakat. Állandó gazdag raktára ezen üzlet a legújabb divatu női confectiók, kifogástalanul készített uri- és gyermekruhák, valamint nagy választékú bel- és külföldi gyártmányu mindenféle gyapjuszöveteknek. Méretszerinti megrendelések, nemkülönbön egyenruházati szállítmányok — úgy rendőrök, valamint tüzoltók és katonák részére — pontossággal fogantatosittatnak.

Táviratok.

Miniszteri eskütétel.

Budapest, július 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ischlből telegrafálják: Gróf Festetich Andor, az új földművelésügyi miniszter ma délelőtt tette le az esküt a király kezébe.

Gróf Kálnoky lemondása.

Budapest, jul. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Montagsrevue mai számában azt írja, hogy gróf Kálnoky a delegációk berekesztése után lemond a külügyminiszteri állásról. Lemondása a nevezett lap szerint az egyházpolitikai válság alatt tanúsított magatartásával van kapcsolatban.

Hieronymi Erdélyben.

Budapest, július 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Beszterczéről telegrafálják: Hieronymi belügyminiszter tegnap küldöttségeket fogadott. A görög keletiek és görög katolikusok nem jelentek meg. Este a miniszter Tordára utazott, a hol nagy ünnepélyességgel fogadták.

Kossuth Ferencz pártvezérsége.

Budapest, jul. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferencz tudvalevőleg őszre hazajön és állandóan itt marad. Sokat találgatták, melyik párthoz csatlakozik, de Kossuth egyikhez sem szándékozik csatlakozni. E végből mindkét párt elhatározta, hogy Kossuth pártvezérségét lehetővé tegyék; Kossuth Ferencz hazajöttével annak elnöklete alatt több tagu bizottságot küld ki mind a két párt, mely bizottságok a fuziót létrehozzák közös megállapodással. Ha ez nem sikerülne, Kossuth Ferencz egyik párthoz sem csatlakozna, hanem a két bizottság állandósíttatnék s minden fontosabb alkalommal összejönnének közös tanácskozással szintén Kossuth Ferencz elnöklete alatt. Attól félnek a függetlenségi pártban, hogy Polonyi intrikus társaival utját állja a terv kivitelének.

Gajary beszámolója.

Budapest, július 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Sepsiszentgyörgyről telegrafálják: Tegnap tartotta itt Gajary Odön beszámolóját, a melyben főképpen Apponyi jászberényi beszédével foglalkozott, egyébként pedig a székekelyek ügyeit tárgyalta.

A budapesti Caserio.

Budapest, július 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Piccarone olasz mérnököt újból kihallgatása után szabadon bocsátják.

Horvát vendégek köszönete.

Budapest, július 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) A fővárosba rándult horvát építész hazautazásuk utolsó állomásáról köszönő táviratot küldtek a magyar mérnök- és építész-

egylet elnökéhez, melyben bámulatukat fejezik ki a magyar vendégcsere és kollégialitásról. Éljenek a magyar mérnökök! Éljen a magyar mérnök- és építész egylet! És a viszontlátásra Zágrábban, fejeződik be a távirat.

REGÉNY-CSARNOK.

BOSSZUBOL.

Olasz regény. Irta: Cordelia.

A „Torontál” számára fordította: Gyérike. (Folytatás).

— Hát miért nem jön? — vágott közbe Ede, — mi tárt karokkal fogadnánk. — De hiszen meg sem hívtuk, — válaszolt Fanny élénken. — Hívjuk hát meg! — A többiek bennünket hívtak meg először magukhoz, — mondá Sangalliné, — de Landucci gróf olyan rideg, kimért ember, hogy alig köszön, ha véletlenül találkozunk. — Ede azon gondolkodott éppen, hogy minő alkalomból kellene Landucciékot meghívni. — Meg van az alkalom is! — kiált fel egyszerre.

— Halljuk! — Ugy-e bálát akarunk rendezni a farsang végén? Jó, rendezzünk egy bálát és arra természetesen meghívót küldünk Landucci gróf kisasszonynak is.

— Nem jut eszedbe, hogy le kellett mondanunk arról a bálról, mert még nincsenek rendezve a termek?

— Azt majd magamra vállalom én, — mondá Ede, — meg lesz az mindjárt, egy hónap múlva fogadhatunk.

— De nincs annyi ismerősünk, hogy vendégekkel megtelhetnének ezek az óriási termek, — jegyzi meg Sangalliné.

— Attól nem kell félni, felelt Ede, — sok bálát nem rendeznek az idén s a kiket meghívunk, eljönnek Landucciék, pompásan sikerül minden.

— Atyánk mit szól majd az egészhez? — Kérde Fanny.

— Atyátok annak örül, ha benneteket boldognak lát. Mozgás, élénkség nélkül tirthetetlen volna ebben a városban az élet. Most, hogy nem beszélnek már többé a karácsonyfáról, valami más foglalkozásról kell gondoskodnunk.

Fanny boldog, fiatal volt, szerette a változatosságot, szeretett volna Renatával barátságot kötni és remélte, hogy a gróf nem lesz oly kegyetlen, hogy visszatartsa a leányt a bálról. Hogy szülei ne mondhasanak le a bál rendezéséről, elmondta tervüket Belfiore Elizának; ha egyszer elterjed a híre nem vonhatják vissza ígértüket.

VI.

Pár nap alatt mindenütt elterjedt a hír, hogy Sangalliék bálát rendeznek. A családoknál, kávéházakban, üzletekben alig beszéltek egyébéről; a kik sejtették, hogy meghívót kapnak, nagyban készülődtek. Még Landucciék szűkkörü összejövetelein is szóba került a bál.

Nagyszerű dologra készülhettek a Lucchint palotában, — mondogatta Belfiore márkiné, meri minden nap egy teherszállító szekeret látott ki s bejárni a palotába, óriási ládákkal, szekrényekkel; egymást érték a festők, ácsok, kárpi-tosok, csak úgy tolongott a munkás egymás hátán; a nyitott ablakokon keresztül jól lehetett látni, hogy milyen serényen dolgoznak benn.

De nem pihent a márkiné sem, átkutatta a ruhaszekrényeket, előszedte a régi szöveteket, szemlét tartott minden ingóságán, hogy lássa, milyen öltözéket lehetne azokból összealkotni magának, meg a leányának. Ugy, de Elsa határozottan kijelentette, hogy neki nem kellene sem ócskaságok, sem átalakított ruhák, hanem csak egy egyszerű öltözet, de aztán új legyen.

Rinaldi báróné még nagyobb buzgóságot fejtett ki az előkészületben, neki három öltözéket kellett előteremtenie, már pedig nagyon szűkesen ütött ki a pénzből, házuk körül.

Julia egész nap duruzsolt, hogy ő is el akar menni a bálba.

Nővérei olyan szemekkel néztek rá, mintha ezt mondták volna neki:

— Nézze meg az ember, hát ennek a kis leánynak vannak már igényei? Ki kellene verni az efféle gondolatokat a fejéből. Buba való még ő neki!

A báróné azzal békítette ki, hogy megígérte neki, miszerint egyetlen többször elviszi a színházba; csak ne türelmetlenkedjék és mondjon le még az idén a bálról.

— Renata, te gondoltál-e már a ruhára? Kérdezték Landucci gróf kisasszonytól.

— Még nem tudom, hogy kapunk-e meghívót. Nem vagyunk összeköttetésben a Sangalli családdal.

(Folytatása következik.)

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős: Kabos Bertalan h. szerkesztő.

Hirdetések.

327. szám.

(525—3.1)

Versenytagyalási hirdetmény.

Torontálvármegye Perlasz község előjárása részéről, a községi képviselőtestületnek 1893. évi július hó 18-án 26., 1894. évi február hó 18-án 6. kgy. sz. a., törvényhatóságilag f. é. május hó 21-én 583. kgy. 15131/94. sz. a. jóváhagyott határozatának kifolyásából, a község utcáinak vízvezetésére szolgáló jól kiégetett s olvadásnak átmenő fali téglával kiburkolandó folyókáknak, továbbá közel 100 folyó méter hosszú 0-60 méter belvilágosságú földalatti, szinte téglából készített csatornáknak létesítésére ezennel pályázat hirdetik.

A nyílt folyókák, melyek az utcák két oldalán 80 cmt. és 1-20 méter szélességben lerakandók lesznek, valamint az átjárók is, az utteknyőkkel együtt 45.000 □-métert meghaladnak.

Ezen munkán kívül a házak előtt szinte csakis jól kiégetett fali téglából, szárazon lapjára lerakandó járdák térfoglalata megközelíti a 45.000 □-métert, összesen tehát 90.000 □ méter szárazon, homok ágyazatra élére és lapjára lerakandó téglaburkolás, mely anyagon kívül más anyag ei nem fogadtatik.

Ezen elősorolt munkálatokra a költségvetés alapján 180.000 frt van előirányozva, mely összeg a vállalkozónak 10 évi egyenlő részletekben tíz év alatt fizetendő lesz.

Az egész munkát a vállalkozónak három év leforgása alatt kell elkészítenie.

Az ezen munkához szükséges téglamennyiség meghaladja a 4,000.000-t, melyből minden pályázó mintát tartozik bemutatni.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen munkát elnyerni óhajtják, miszerint 50 kros bélyeggel és bánatpénz fejében az építési költség 5%-ának készpénzben, vagy óvadékképes papirokban ellátott zárt ajánlataikat 1894. évi augusztus hó 6-ik napjáig déli 11 óráig Perlasz község előjárásánál benyujtsák — a mely napon és órában a jelenlevő ajánlkozók előtt az ajánlatok fel lesznek bontva — annál is inkább, mert később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatban kiteendő, hogy a vállalkozó a terveket ismeri és hogy a vállalati feltételeket elfogadja.

Továbbá kiteendő az egység árak szám és betűkkel, melyek mellett a munkát négyzetméterenkint a nyílt csatornáknál és járdáknál; a földalatti csatornázásnál pedig köbméterenkint mily összegért hajlandó végrehajtani.

Végül értesítettnek pályázók, hogy az előjáróság fenntartja az iránti jogát, miszerint a beérkezett ajánlatok közül — tekintet nélkül az ajánlati összegre — szabadon választhatson.

A tervek és költségvetések, valamint az építési részletes feltételek az előjárásnál megtekinthetők.

Kelt Perlaszon, 1894. évi június hó 30-án.

Ivánovits s. k.,
jegyző.

Miskov s. k.,
bíró.

Magániskolám összes, jó karban levő felszerelését azonnal eladom.

Kornfeld Zsigmond,
tanító, Szerb-Itteben.
(529—1.1)

Jegyzői írnok

alólírott nál azonnal alkalmazást nyer; fizetés iránt levéltileg vagy személyesen értekezhetni.

Magyar Itteben, 1894. július 20-án.

Arczfatvy Gyula,
jegyző.
(530—3.1)

3880 kig. sz. 1894.

(514—3.3)

Pályázati hirdetmény.

Alólírt részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az alibunári járás Dobricza községben levő 120 frt. évi fizetéssel s 1 frt. látogatási díjjal javadalmazott szülésznői állás folyó évi július hó 30-án délelőtt 9 órakor választás útján fog betöltetni.

Feltételek:

1. A hivatalos magyar nyelven kívül a szerb nyelvet is kell tudnia.
  2. Az újszülött és a beteg anyának 8 napig tartó ápolása.
  3. A szegényeknek ingyenes kezelése.
- Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. értelmében szabályszerűen felszerelendő kérvényüket a választást megelőző napig alólírott nál nyujtsák be.

Alibunáron 1894. évi július hó 11-én.

Kajtar, főszolgabíró.

3740 sz. kig. 1894.

(512—3.3)

Hirdetmény!

Járásom területén levő Számos községben 120 frt évi fizetéssel és 50 kr. látogatási díjjal javadalmazott szülésznői állásra ezennel pályázatot nyitok.

Feltételek:

1. A magyar nyelven kívül a szerb nyelv tudása és ugy az ujonan született gyermeknek, valamint a beteg anyának 8 napig tartó ápolása.

Az állás a képviselőtestület által megajándékos folyó évi július hó 28-án délelőtt 9 órakor tartandó választás útján betöltetni fog.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. értelmében szabályszerűen felszerelendő kérvényüket a választást megelőző napig alólírott nál annál is inkább nyujtsák be, mert a netán később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Alibunáron, 1894. évi július hó 11-én.

Kajtar, főszolgabíró.

10470. ex kig. sz. 1894.

(519—2.2)

Hirdetmény.

Az 1883. évi 44. t. cz. 18. §-a értelmében ezennel közhírré tétetik, miszerint a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóság által érvényesített N.-Beckerek város 1894. évi hadmentességi díjlajstroma f. évi július hó 22-ik napjától ugyanazon évi július hó 29-ik napjáig bezárólag s így nyolcz napon át a városi adóhivatalnál közzemlére kitétetni fog; miért is N.-Beckerek város hadmentességi díj kötelesei ezennel figyelemzetnek, hogy netaláni felszólamlásait és pedig:

a) azon dijkötelesek, kik haddijjal már mult évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napján;

b) azok pedig, kik haddijjal folyó évben első ízben rovatnak meg, a tartozásuknak a dijkönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi adóhivatalnál írásban vagy élőszóval előterjeszthetik.

Megjegyeztetik azonban, hogy a kitűzött határidőn túl beadott felszólamlások figyelembe vehetők nem lesznek.

N.-Beckerekben, 1894. évi július 14-én.

Krsztics János,
polgármester.

315 kig. sz. 1894.

(513—3.3)

Pályázati hirdetmény.

Alólírott részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az alibunári járás Illanca községben 100 frt évi fizetéssel és 1 frt látogatási díjjal egybekötött szülésznői állás f. évi július hó 31-én d. e. 9 órakor választás útján betöltetni fog.

Feltételek:

1. A hivatalos magyar nyelven kívül a szerb nyelvet is kell tudnia.
2. A beteg anya és a szült gyermek 8 napig tartó ápolása.
3. Szegények ingyenes kezelése.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. értelmében felszerelt kérvényüket a választást megelőző napig alólírott nál nyujtsák be.

Alibunár, 1894. évi július 11-én.

Kajtar, főszolgabíró.